

7. United Nations. *Goal 1: No Poverty*. URL: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/poverty/>
8. United Nations. *Goal 4: Quality Education*. URL: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/education/>
9. World Bank. Third Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA3). February 2024. URL.: <https://ukraine.un.org/sites/default/files/2024-02/UA%20RDNA3%20report%20EN.pdf>
10. Міністерство освіти і науки України. *Education of Winners: Strategy of the Ministry of Education and Science of Ukraine 2024–2027*. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/Strategy.MON%202027.12.03_compressed.ENG.pdf
11. Рудик, А. М. (2022). Регіональна політика розвитку малого і середнього підприємництва: виклики воєнного часу. *Регіональна економіка*, (3), 134–142. <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2022-3-13>

**УПРАВЛІНСЬКИЙ ТА СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ ВИМІРИ
ВЗАЄМОДІЇ ПОЛІЦІЇ З ГРОМАДСЬКІСТЮ: ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ
СТАЛОГО РОЗВИТКУ Й СТІЙКОСТІ ДЕРЖАВИ**

Куриwach Сергій Володимирович

здобувач освітньо-наукової програми доктора філософії за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» кафедри публічного управління та адміністрування Національного лісотехнічного університету України.

Ключові слова : публічне управління, сталий розвиток, взаємодія поліції з громадянськістю, соціальний капітал, гендерні аспекти, стратегічні документи Європейського Союзу.

Кафедра публічного управління та адміністрування

Складна соціально-економічна та політична ситуація в Україні і в світі сприяє формуванню у населення підвищеної тривожності та конфліктності. На тлі суспільних негараздів в Україні спостерігається недостатньо конструктивна взаємодія поліції з населенням і низка проблем, пов'язаних з цим, зокрема: існує ще не подоланий несприятливий стереотип сприйняття представників поліції як силового, примусового органу серед населення, яке вважає за краще більше уникати контактів з поліцією, ніж контактувати з нею; представники поліції не завжди мають необхідну підготовку й особистісну готовність до взаємодії з населенням на принципах співпраці та довіри. Це впливає на соціально-психологічний стан суспільства, зокрема, на таку його складову, як ставлення населення до діяльності поліції [1].

Згідно «Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023-2027 роки», зміни в системі органів правопорядку мають бути комплексними і стосуватися всіх аспектів їх функціонування. Корупційні та інші ризики слід надалі мінімізувати, у тому числі шляхом посилення механізмів демократичного цивільного контролю за процесом прийняття рішень. Передбачене посилення системної взаємодії з інститутами громадянського суспільства у сфері протидії злочинності [2].

Сучасна поліція виступає не лише силовим інструментом забезпечення порядку — вона є інституцією суспільної довіри, важливою ланкою системи управління соціальними ризиками і чинником довгострокової стійкості держави. У період глобалізації, цифровізації й посилення соціальних викликів роль взаємодії поліції та громадськості набуває критичного значення для реалізації цілей сталого розвитку: зменшення нерівності, забезпечення правопорядку, охорони безпеки людини, зміцнення інституцій та розвитку партнерств.

Ключовий управлінський виклик полягає у трансформації підходів до організації поліцейської діяльності — від реактивного правоохоронного менеджменту до превентивного, орієнтованого на спільноти, управління ризиками

та кризами. Це вимагає перегляду стратегій, процедур і ресурсного забезпечення, а також функцій діяльності поліції. Функції діяльності поліції – це основні напрями взаємодії поліції та соціуму, у яких відображаються її сутність і призначення для підтримання нормального функціонування громадянського суспільства та правової держави[1-3].

Серед пріоритетів — розвиток місцевих політик, що передбачають участь громад у визначенні пріоритетів безпеки; інтеграція аналітики даних для попередження злочинності; адаптація навчальних програм з акцентом на комунікаційні навички, права людини й роботу з різними соціальними групами. Такий підхід підвищує ефективність використання ресурсів і мінімізує соціальні витрати на підтримку порядку [1-4].

Соціально-гуманітарна складова взаємодії полягає у побудові довіри між громадянами та правоохоронними органами. Довіра — це соціальний капітал, який визначає готовність населення співпрацювати, повідомляти про правопорушення, дотримуватися норм і брати участь у превентивних програмах. Відсутність довіри породжує тіньові практики, самоорганізацію у формі вуличної мобілізації чи звернення до неформальних структур безпеки, що підриває легітимність держави. Тому важливими є відкритість, підзвітність і прозорість дій поліції: публічна комунікація, доступ до інформації про діяльність, механізми зворотного зв'язку та незалежні інститути контролю.

Гендерна чутливість та врахування вразливих груп — ще одна суттєва складова. Поліція, що ігнорує гендерні аспекти чи потреби національних меншин, навряд чи зможе ефективно вирішувати проблеми безпеки. Необхідні цілеспрямовані програми підтримки постраждалих від домашнього насильства, навчання працівників поліції з питань роботи з біженцями й внутрішньо переміщеними особами. Інклюзивний підхід зменшує ризик маргіналізації й соціальних конфліктів та сприяє соціальному згуртуванню — важливому для стійкості [5-6].

Взаємодія з громадськістю передбачає також розвиток партнерств з органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями, освітніми та медичними установами. Мережеве управління безпекою дозволяє мобілізувати ресурси громади у кризових ситуаціях, ефективніше реагувати на місцеві загрози та реалізовувати профілактичні програми. Прикладом можуть бути програми "спільної відповідальності за безпеку" або дорадчі ради за участі мешканців, що сприяють локальному моніторингу ризиків і формуванню пріоритетів.

Аналітика та цифрові інструменти відкривають нові можливості для превентивного управління: кримінологічна аналітика, геопросторові дані, платформи для збору звернень громадян. Управлінський підхід повинен включати етичні стандарти використання даних, механізми аудитів алгоритмів та заходи з підвищення цифрової грамотності громадян, щоб технології надали користь більшості, а не підсилювали нерівність.

Освітні зусилля — ключ до довгострокової трансформації. Інвестування в професійну підготовку поліції з орієнтиром на права людини, врегулювання конфліктів, міжкультурну комунікацію та кризовий менеджмент підвищує якість взаємодії з громадянами.

Паралельно громадянська освіта, спрямована на підтримку правосвідомості, розуміння механізмів співпраці з поліцією та власних обов'язків, формує культуру співвідповідальності. Спільні навчальні ініціативи між поліцією та громадами — тренінги, симуляції, діалоги — створюють майданчики для побудови довіри [7-8].

Окремим аспектом є поліція в контексті кризи — війни, катастроф, економічних потрясінь. У такі періоди взаємодія з громадськістю набуває особливої ваги: стабілізація суспільного порядку, забезпечення гуманітарних коридорів, захист критичної інфраструктури та попередження зростання злочинності. Управлінську увагу потрібно зосередити на плануванні сценаріїв, координації з соціальними службами та громадськими ініціативами, швидкому відновленні довіри через відкриту комунікацію та участь громадян у вирішенні місцевих проблем.

На рівні політичних рішень важливо інтегрувати питання взаємодії поліції з громадськістю в національні стратегії сталого розвитку й цивільної стійкості. Законодавчі ініціативи повинні закріпити принципи підзвітності, гендерної чутливості, захисту прав людини і прозорого використання даних. Також слід підтримувати міжнародні стандарти і співпрацю, обмін кращими практиками та технічною допомогою.

У контексті процесів Європейської інтеграції України актуальними для покращення взаємодії поліції з громадськістю є орієнтація на стратегічні документи Європейського Союзу. Виявлено, що ряд стратегічних документів Європейської комісії 2023 -2025 років зосереджені на покращенні відносин між поліцією та урядом для сприяння сталому розвитку⁶ таких як звіти про сталий розвиток, співпраця з державами-членами та зміцнення критичної інфраструктури, які можуть бути пов'язані, а саме: Стратегія Європейської Комісії: «Стратегія відносин між поліцією та урядом у сприянні сталому розвитку» (*European Commission. (2023). Strategy for Police-Government Relations in Promoting Sustainable Development*) [7].; Звіт Європейського Парламенту: «Звіт про покращення взаємодії між поліцією та громадою для соціальної стійкості» (*European Parliament. (2022). Report on Enhancing Police-Community Interactions for Social Resilience*) [8]; Звіт Європейського комітет регіонів: «Звіт про соціальну згуртованість та залучення поліції в державах-членах ЄС. Люксембург: Публікаційне бюро Європейського Союзу» [9].

Підсумовуючи, ефективна взаємодія поліції з громадськістю — це багатовимірний процес, що поєднує управлінські реформи, соціально-гуманітарні підходи та технологічні інструменти. Вона сприяє зниженню ризиків, підвищує якість життя й укріплює стійкість держави.

Ключ до успіху — інституційне реформування, орієнтоване на довіру, інклюзію й прозорість, яке поєднує підвищення професійності поліцейських із активною участю громадян у питаннях безпеки. Такі зміни не лише відповідають

завданням сталого розвитку, але й створюють передумови для довготривалої політичної та соціальної стійкості.

Список використаних джерел:

1. Теоретико-прикладні засади конструктивної взаємодії поліції і населення в соціумі: монографія / В. В. Середа, Р. І. Благута, О. М. Балинська, З. Я. Ковальчук, О. М. Ковбич, Л. Й. Гуменюк та ін.; за заг. ред. З. Р. Кісіль. – Львів: ЛьвДУВС, 2017. – 600с.
2. Про Комплексний стратегічний план реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023-2027 роки: Указ Президента України від 11 травня 2023 року № 273/2023. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/273/2023#Text>
3. Бойко, О. В. (2022). Управління взаємодією поліції з громадськістю у контексті сталого розвитку України. *Український журнал управління і соціальних наук*, № 3, с. 45-60.
4. Коваленкова, І. М. (2021). Соціальні гуманітарні аспекти взаємодії правоохоронних органів та громадян: теоретичний аналіз. *Соціальні дослідження*, № 4, с. 112-127.
5. Петренко, Ю. В. (2023). Стратегії сталого розвитку поліції через громадські ініціативи. *Наука і суспільство*, № 7, с. 98-110.
6. Кривенко, А. П. (2020). Модель соціально-гуманітарного співробітництва поліції та громади. *Громадське управління*, № 2, с. 78-92.
7. European Commission. (2023). *Strategy for Police-Government Relations in Promoting Sustainable Development*. Bruxelles: European Union Publications Office.
8. European Parliament. (2022). *Report on Enhancing Police-Community Interactions for Social Resilience*. Brussels: European Parliament Publishing.
9. European Committee of the Regions. (2023). *Report on Social Cohesion and Police Engagement in EU Member States*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.